

prof. dr hab. Elżbieta Rosińska
Akademia Muzyczna w Gdańsku
80-743 Gdańsk, ul. Łąkowa 1-2
Dziedzina: sztuki
Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

Sopot, 31.08.2021

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zleceniodawca opinii

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie; zlecenie podjęte na podstawie pisma sygnowanego przez Przewodniczącego, prof. dra hab. Pawła Łukaszewskiego z dnia 17.05.2021.

Podstawowe dane o Kandydatce

Wei Bijun kształciła się w Chinach – Tianjin Conservatory of Music jak i w Europie – we Francji i Austrii pod kierunkiem znanych pedagogów i wirtuozów akordeonu. Koncertowała jako solistka i kameralistka, prawykonywała utwory austriackich kompozytorów takich jak Alexander Wagendristel, Fritz Keil czy Robert Stiegler. Zdobywała laury na międzynarodowych konkursach akordeonowych.

Organizowała festiwale akordeonowe w Chinach. Od 2017 roku pracowała jako asystentka w chińskim szkolnictwie muzycznym na poziomie akademickim – Harbin Normal University Music College, Southwest University Music College w Chongqing. Była jurorem wielu konkursów akordeonowych – Chiny, Włochy, Kanada, Litwa, Wielka Brytania. Jest przedstawicielką włoskich firm akordeonowych w Chinach.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Wei Bijun składa się z dzieła artystycznego (nagrania następujących utworów: Mikołaj Majkusiak – *Żywioły*, Jiang Chenxi – *A Song with Wind*, Tomasz Jakub Opałka – *Five CloudScapes*, Andrzej Krzanowski - *Wiatr echo niesie po polanie*) oraz opisu w języku angielskim pt. "Sounds of nature in the accordion literature. Analysis with *The Elements* by Mikołaj Majkusiak, *A Song with Wind* by Jiang Chenxi, *Five Cloudscapes* by Tomasz Jakub Opałka, *The Wind Carries the Echo across the Glade* by Andrzej Krzanowski". Nagrania dokonano w kwietniu 2019 w studiu nagrań w Pekinie

oraz listopadzie 2020 roku w Sali Koncertowej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie; ich realizatorami byli: Zhou Hao – utwór Jianga Chenxi i Aleksandra Koniuch (pozostałe kompozycje).

Zaproponowany temat pracy jest oryginalnym spojrzeniem na literaturę akordeonową, a zestaw utworów daje okazję do zaprezentowania zarówno kreatywności, wrażliwości na kolorystykę jak i szerokich możliwości technicznych Doktorantki. Na dzieło artystyczne składają się utwory kameralne i solowe uznanych polskich twórców – Andrzej Krzanowski, Mikołaj Majkusiak, Jakub Tomasz Opałka oraz bardzo interesujące dzieło młodego chińskiego kompozytora Jianga Chenxi.

Wei Bijun ma znakomitych partnerów, laureatów wielu konkursów w osobach saksofonisty Wojciecha Chałupki, klawesynistki Małgorzaty Klajn, flecisty Zhou Xing, wiolonczelisty Qui Shuhao i klarncisty Yue Han.

Płytę otwiera czteroczęściowe dzieło Mikołaja Majkusiaka *The Elements (Żywioty)* na saksofon i akordeon z 2014 roku. Utwór bardzo atrakcyjny, bogaty w efekty ilustracyjne mające obrazować np. fale morskie, trzaski iskiei czy szum wiatru, ale także trudne technicznie fragmenty motoryczne, często o zmiennej akcentacji. Doktorantka czujnie partneruje saksofoniście. Interesująco brzmią elementy malarstwa dźwiękowego o charakterze improwizacyjnym jak początek *Water* czy cała część III *Air*.

Pieśń wiatru Jianga Chenxi z 2014 roku jest pierwszym dziełem z udziałem akordeonu tego twórcy. Kompozytor znakomicie wykorzystał bogate możliwości sonorystyczne instrumentu, o czym świadczy solowa introdukcja akordeonu, liczne tremola gotowych akordów, szeroki ambitus faktury, obszerny fragment z repetycją miechową tremolando. Wei Bijun pokonała wszystkie te piętzące się trudności techniczne bez zarzutu. Jej czujne partnerstwo z flecistą, klarncistą i wiolonczelistą dało w rezultacie intepretację barwną i pełną polotu.

Utwór *Five CloudScapes* Tomasza Jakuba Opałka stanowi nie lada wyzwanie dla akordeonisty: zestawianie skrajnych rejestrów, długie odcinki repetycji miechowej tremolando, skoki, nieregularne figury ostinatowe, glissanda. Wei Bijun sprostała tym trudnościom. Forma jest ciekawie skonstruowana, a wiele fragmentów, szczególnie tych o delikatnej fakturze wykonane są z należytą pieczołowitością o każdy detal. W odcinku zawartym w taktach 134-154 zapisane w partyturze różnice dynamiczne są w realizacji nieco spłaszczone.

Bardzo oryginalna, niepowielająca pewnej już tradycji wykonawczej – utwór należy bowiem do najczęściej wykonywanych kompozycji Krzanowskiego - jest

interpretacja dzieła na klawesyn i akordeon *Wiatr echo niesie po polanie* z 1981 roku. Zachwyca delikatna aura brzmieniowa części skrajnych (*Echo, Na polanie*). Wykonawczynie przestrzegają oznaczeń agogicznych *Lento assai* i *Lento tranquillo* zawartych w partyturze. Można podziwiać idealne *legato* w trudnych połączeniach akordowych w partii akordeonu. Środkowe ogniwo - *Wiatr* wnosi pożądany kontrast. Wykonawczynie ze swobodą realizują trudne pasáže, pięknie brzmi artykulacja tremolando. Dziwi w partii akordeonu brak szybkiego nierytmizowanego tremola przed *Lento assai*, *acceleranda* i ponownie nierytmizowanego tremola w zakończeniu tej części. Fragmenty oznaczone *a piacere* przynoszą nieoczekiwane znaczne spowolnienie tempa realizacji wartości szesnastkowych. Dynamika *f*, *ff* czy *fff* powinna skłaniać raczej do podtrzymania dramatycznego charakteru, a nie jego łagodzenia. Świadczą o tym także liczne akcenty czy *crescenda* na krótkich odcinkach.

Doktorantka zaprezentowała się w omawianych nagraniach jako profesjonalistka. Należy docenić poszukiwania własnych interpretacji, bogaty wachlarz środków wykonawczych, dbałość o detale, umiejętność współpracy kameralnej z różnymi instrumentami.

Opis dzieła artystycznego składa się ze Wstępu, w którym Autorka wyjaśnia powody wyboru tematu pracy doktorskiej, pięciu rozdziałów, Podsumowania, Streszczenia i Bibliografii. Rozdział I jest rysem historycznym akordeonistyki w Chinach i w Polsce pod kątem rozwoju instrumentarium, szkolnictwa, oryginalnej literatury koncertowej. Opisując historię budownictwa instrumentów ze stroikiem przelotowym na ziemiach polskich Autorka używa nieprawidłowej nazwy „harmony”, będącej kalką z języka polskiego, zamiast „accordion” (<http://folk.instruments.edu.pl/en/instruments-/categories/page/2/category/329>). Podobny błąd językowy dotyczy manualu melodycznego (powinno być: *free bass manual*). Podana jako ważna w rozwoju szkolnictwa akordeonowego data 1.09.1959 zawiera niezbyt precyzyjne objaśnienie – zamiast „primary music schools” powinno być „secondary...”. W tamtym czasie dyplom średniej szkoły muzycznej dawał pełne uprawnienia do pracy pedagogicznej, a zatem był to moment włączenia akordeonu do zawodowego systemu szkolnictwa muzycznego w Polsce. Pomimo tych drobnych nieścisłości, uważam ten fragment opisu dzieła artystycznego za wartościowy i świadczący o bardzo dobrej orientacji w temacie, umiejętności wyboru istotnych faktów spośród wielu informacji.

Kolejne cztery rozdziały poświęcone są poszczególnym utworom dzieła artystycznego. Doktorantka przyjęła pewien schemat badawczy, na który składają się: nota biograficzna kompozytora wraz z omówieniem jego

twórczości, analiza dzieła muzycznego pod kątem naśladowania natury dźwiękami instrumentów, autorska interpretacja, często w odniesieniu do filozofii Wschodu i Zachodu, wreszcie uwagi wykonawcze.

Przedstawione w pracy analizy są na nierównym poziomie. Czasem przynoszą ciekawe odniesienia do koncepcji filozoficznych (*Żywioty* Majkusiaka), kontekstu kulturowego (*A Song with Wind* Jianga Chenxi) czy formy utworu (palindrom w kompozycji Krzanowskiego), często jednak stanowią nieco uproszczony opis wyobrażeń Autorki na temat wykonywanej przez nią muzyki. W tej koncepcji forma utworu staje się zmieniającymi się jak kalejdoskopie ruchomymi obrazkami, muzyczną ilustracją, co słyca nieco te dzieła.

Podrozdziały poświęcone uwagom wykonawczym zawierają sporo autorskich rozwiązań problemów technicznych, opisane są ponadto zagadnienia związane z dostosowaniem wymagań niektórych partytur do możliwości dźwiękowych instrumentu Doktorantki (Krzanowski) czy analiza porównawcza dwóch wersji *CloudScapes* T. J. Opałki. W przypadku utworów kameralnych opis zawiera także uwagi dotyczące specyfiki relacji brzmieniowych. Doktorantce towarzyszą bowiem instrumenty dęte, smyczkowe jak i strunowe, o bardzo zróżnicowanej technice gry i możliwościach dźwiękowych.

Opis dzieła artystycznego jest bardzo nierówny również pod względem językowym. Autorce nie brak komunikatywności w przekazywaniu swoich myśli, może za wyjątkiem *Conclusions*, ale liczba błędów gramatycznych, fleksyjnych, niezręczności językowych jest niebagatelna. Ponadto kilka przykładów nutowych jest nieprecyzyjnie podpisanych – błędy w numerach taktów bądź nazwie części, np. nr 13, 20, 33, 40.

Konkluzja

Praca doktorska mgr Wei Bijun jest oryginalnym przedsięwzięciem podjętym przez artystkę z dalekowschodniego kręgu kulturowego, która poprzez inną perspektywę zaprezentowała muzykę polskich kompozytorów w nowym, świeżym ujęciu. Ponadto zapoznała nas z najnowszą twórczością jednego z młodych chińskich twórców muzyki akordeonowej. Udowodniła, że współczesny akordeon koncertowy jest instrumentem o ogromnym potencjale brzmieniowym, który może służyć kompozytorom do obrazowania natury.

Niniejszym stwierdzam, że mgr Wei Bijun spełniła wymagania art.13 ust.1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Wnioskuje o przyjęcie pracy i dopuszczenie jej do publicznej obrony.**